

NARAVOVARSTVENI POGOJI

in

NARAVOVARSTVENO SOGLASJE

1. Pravna podlaga

Od 1. 6. 2018 je v skladu z Gradbenim zakonom (GZ)¹ za gradnjo objekta na območju, ki ima na podlagi predpisov s področja ohranjanja narave poseben status in za katerega je treba pridobiti gradbeno dovoljenje, treba pridobiti mnenje Zavoda Republike Slovenije za varstvo narave in ne več naravovarstvenega soglasja Agencija Republike Slovenije za okolje (ARSO).

Za gradnjo objekta na območju, ki ima na podlagi predpisov s področja ohranjanja narave poseben status in za katerega ni treba pridobiti gradbenega dovoljenja, je tudi po 1. 6. 2018 treba pridobiti naravovarstveno soglasje v skladu z določili 105. in 105a. člena Zakona o ohranjanju narave (ZON)², za izdajo katerega je pristojen ARSO.

Naravovarstveno soglasje je potrebno pridobiti v primeru, da se gradnja objekta, za katerega ni treba pridobiti gradbenega dovoljenja, izvaja na območju, ki ima na podlagi predpisov s področja ohranjanja narave poseben status.

Območja, ki imajo s predpisi na področju ohranjanja narave poseben status, so naslednja:

- območja Natura 2000 - posebna varstvena območja in potencialna posebna varstvena območja, določena z Uredbo o posebnih varstvenih območjih³
- zavarovana območja, določena z akti o zavarovanjih in
- območja naravnih vrednot državnega ali lokalnega pomena, določena s Pravilnikom o določitvi in varstvu naravnih vrednot⁴.

Mnogokrat se varovana območja, zavarovana območja in območja naravnih vrednot tudi prekrivajo.

V primeru da se poseg nahaja na ekološko pomembnem območju naravovarstveno soglasje v skladu z Uredbo o ekološko pomembnih območjih⁵ ni potrebno.

Prav tako naravovarstvenega soglasja v skladu z ZON ni potrebno pridobiti, če je za gradnjo objekta predpisan postopek presoje vplivov na okolje v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo okolja. V tem primeru se namesto naravovarstvenega soglasja izda okoljevarstveno soglasje.

Pravna podlaga za izdajo naravovarstvenih pogojev in naravovarstvenega soglasja je 105. in 105a. člen ZON, ki pravi, da je le-te potrebno pridobiti za gradnjo objekta na območju, ki ima na podlagi predpisov s področja ohranjanja narave poseben status.

V 105. členu ZON je določeno, da je treba za gradnjo objekta na območju, ki ima na podlagi predpisov s področja ohranjanja narave poseben status, pridobiti naravovarstvene pogoje in pravnomočno naravovarstveno soglasje na način in po postopku, kakor je za pridobitev projektnih pogojev in soglasij določeno s predpisi s področja graditve objektov, razen za primere, ko je treba v okviru izdaje naravovarstvenega soglasja izvesti presojo sprejemljivosti

posega v naravo. V takih primerih poseben postopek in roke izdaje naravovarstvenih pogojev oziroma naravovarstvenega soglasja določa 105a. člen ZON.

Glede na navedeno se v postopku izdaje naravovarstvenih pogojev in naravovarstvenega soglasja uporabljajo določbe ZON ob smiselni uporabi določb GZ in podzakonskih predpisov s področja graditve objektov.

2. Vloga

2.1. Vloga za pridobitev naravovarstvenih pogojev

Skladno s 105. in 105a. členom ZON v povezavi s 30. členom GZ lahko investitor pred začetkom izdelave dokumentacije za pridobitev naravovarstvenega soglasja pridobi naravovarstvene pogoje. Vlogi, v kateri je potrebno navesti, da se prosi za izdajo naravovarstvenih pogojev, mora biti priložena idejna zasnova ali projekt, ki je obdelan na višji ravni.

Pogosti so primeri, ko za izdajo naravovarstvenih pogojev zaprosijo stranke za posege na območjih, ki na podlagi predpisov s področja ohranjanja narave nimajo posebnega statusa. Zato je pomemben podatek za investitorje in projektante, kje se območje posega nahaja. Uradne evidence s področja ohranjanja narave vodi ARSO, pridobijo pa se lahko na podlagi vloge na naslov: Agencija Republike Slovenije za okolje, Vojkova 1b, 1000 Ljubljana, dostopni pa so preko aplikacije »Atlas okolja«, ki je dosegljiv na spletni strani ARSO (<http://www.arso.gov.si/>).

2.2. Vloga za pridobitev naravovarstvenega soglasja

V primeru izdaje naravovarstvenih pogojev mora investitor oz. projektant v nadaljevanju postopka pridobiti naravovarstveno soglasje. Vlogi je potrebno priložiti del projekta, ki je v zvezi s predmetom soglašanja, torej tisti del, na katerega so se nanašali izdani naravovarstveni pogoji, da lahko ARSO preveri ali je projekt izdelan v skladu z izdanimi naravovarstvenimi pogoji. Vlogi se priloži tudi izvod izdanih naravovarstvenih pogojev glede na to, da ARSO zaradi načela racionalnosti in ekonomičnosti postopka izda naravovarstveno soglasje v obliki klavzule na izdanih naravovarstvenih pogojih, lahko pa naravovarstveno soglasje izda tudi v obliki samostojne odločbe.

Investitor lahko vloži vlogo za izdajo naravovarstvenega soglasja tudi neposredno, brez predhodne pridobitve naravovarstvenih pogojev.

3. Postopek

Po prejemu vloge ARSO najprej preveri popolnost vloge, kajti roki za izdajo naravovarstvenih pogojev oz. naravovarstvenega soglasja začnejo teči šele od vložitve popolne vloge. V kolikor vloga ni popolna, ARSO zaprosi za dopolnitev vloge ter investitorja oz. projektanta opozori na posledice, če v predpisanem roku ne bo ustrezno dopolnil vloge.

V kolikor vloga ni dopolnjena v zahtevanem roku, ARSO postopek izdaje naravovarstvenih pogojev oz. soglasja zaključi, in sicer z izdajo sklepa, s katerim se vloga stranke zavrže, skladno z drugim odstavkom 67. člena, Zakona o splošnem upravnem postopku (ZUP) ⁶, ki določa, da pristojni organ vlogo s sklepom zavrže v primeru, če stranka ne odpravi pomanjkljivosti v predpisanem roku.

Sklep o zavržbi po 129. členu ZUP izda ARSO tudi v primeru, ko se na podlagi pregleda lokacije posega ugotovi, da se bo poseg izvajal na območju, ki na podlagi predpisov s področja ohranjanja narave nimajo posebnega statusa, da pri predvidenemu posegu ne gre za poseg v naravo, za katerega je s predpisom določeno, da je za njegovo izvedbo treba pridobiti naravovarstveno soglasje kakor tudi v primeru, da se po pregledu vloge stranke ugotovi, da poseg nahaja samo na ekološko pomembnem območju, za katerega pa naravovarstvenih pogojev oz. soglasja ni potrebno pridobiti.

V primeru popolne vloge ARSO postopek nadaljuje, in sicer po postopku, določenem v 105a. členu ZON, v kolikor gre za gradnjo objekta na zavarovanih območjih in območjih Natura 2000 oziroma po postopku, določenem v 105. členu ZON, v kolikor gre za gradnjo objekta na naravnih vrednotah.

3.1 Postopek za pridobitev naravovarstvenih pogojev in naravovarstvenega soglasja po 105a. členu ZON

V kolikor gre za poseg na zavarovanih območjih in na območjih Nature 2000 ter njenem vplivnem območju (varovana območja) je za vsak poseg v naravo potrebno izvesti presojo sprejemljivosti posega, skladno s Pravilnikom o presoji sprejemljivosti vplivov izvedbe planov in posegov v naravo na varovana območja (Pravilnik o presoji) ⁷. Odločba, s katero se dovoli poseg v naravo, je nična, v kolikor presoja sprejemljivosti ni bila izvedena (33a. člen ZON).

Presoja sprejemljivosti posega v naravo ni potrebna le v primeru, ko gre za posege, ki so neposredno povezani ali potrebni za varstvo varovanih območij (Pravilnik o presoji) ter za posege, ki so opredeljeni v Uredbi o posebnih varstvenih območjih.

Presoja sprejemljivosti na podlagi zahtevo ARSO izvede organizacija, pristojna za ohranjanje narave (Zavod Republike Slovenije za varstvo narave) in poda strokovno mnenje glede sprejemljivosti vplivov posega v naravo na varovana območja. Mnenje v skladu s tretjim odstavkom 105a. člena ZON vsebuje oceno o vplivih oz. posledicah nameravanega posega na varstvene cilje območij in navedbo morebitnih omilitvenih ukrepov. Rok za izdajo mnenja je 15 dni za enostavne, nezahtevne in manj zahtevne objekte in 30 dni za zahtevne objekte od prejema zahteve na ARSO. Za objekte, za katere so potrebna obsežna strokovna preverjanja je rok lahko izjemoma tudi daljši, in sicer 30 za manj zahtevne in 60 dni za zahtevne objekte, vendar mora Zavod Republike Slovenije za varstvo narave o podaljšanju roka obvestiti ARSO.

V osmem odstavku 105a. člena ZON je določeno, da lahko ministrstvo (ARSO) izda v primerih iz šestega odstavka 105. člena ZON tudi naravovarstveno soglasje s pogoji. V šestem odstavku 105. člena ZON je določeno, da lahko ministrstvo (ARSO) izda naravovarstveno soglasje, v katerem se na podlagi predpisov, ki urejajo ohranjanje narave, določijo pogoji, ki jih mora nosilec nameravanega posega upoštevati pri nadaljnji rabi objekta, da bi preprečil, zmanjšal ali odstranil škodljive vplive na naravo. Ministrstvo (ARSO) lahko izda tudi naravovarstveno soglasje, v katerem se določijo pogoji, ki jih mora nosilec nameravanega posega upoštevati v času gradnje.

Po prejemu mnenja z oceno o vplivih posega na varstvene cilje mora ARSO v 8 dneh izdati oz. zavrtni izdajo naravovarstvenega soglasja. Pri tem ima štiri možnosti:

- izda naravovarstvene pogoje, v kolikor je poseg v naravo pogojen z izvedbo omilitvenih ukrepov;

- izda naravovarstveno soglasje, v kolikor omilitveni ukrepi niso potrebni, ker je gradnja objekta ugodno ocenjena (v tem primeru se morebitna vloga za izdajo naravovarstvenih pogojev šteje kot vloga za izdajo naravovarstvenega soglasja);
- izda naravovarstveno soglasje s pogoji, v katerem se na podlagi predpisov, ki urejajo ohranjanje narave, določijo pogoji, ki jih mora nosilec nameravanega posega upoštevati pri nadaljnji rabi objekta, da bi preprečil, zmanjšal ali odstranil škodljive vplive na naravo. Določijo se lahko tudi pogoji, ki jih mora nosilec nameravanega posega upoštevati v času gradnje.
- zavrne izdajo naravovarstvenega soglasja, v kolikor je gradnja objekta neugodno ocenjena, ker bi poseg škodljivo vplival na varstvene cilje varovanih območij, njihovo celovitost in povezanost (v tem primeru se morebitna vloga za izdajo naravovarstvenih pogojev šteje kot vloga za izdajo naravovarstvenega soglasja).

3.2 Postopek za pridobitev naravovarstvenih pogojev in naravovarstvenega soglasja po 105. členu ZON

V kolikor ne gre za poseg v naravo na zavarovanih območjih in na območjih Nature 2000, temveč na območjih naravnih vrednot, presoja sprejemljivosti ni potrebna mora ARSO ob smiselni uporabi določb GZ izdati naravovarstvene pogoje najpozneje v 15 dneh po prejemu popolne vloge oziroma naravovarstveno soglasje v 15 dneh po prejemu popolne vloge na način in po postopku, kakor je za pridobitev projektnih pogojev in mnenj določeno s predpisi s področja graditve objektov (30. in 31. člen GZ), pri čemer je v šestem odstavku 105. člena ZON določeno, da lahko ministrstvo izda tudi naravovarstveno soglasje, v katerem se na podlagi predpisov, ki urejajo ohranjanje narave, določijo pogoji, ki jih mora nosilec nameravanega posega upoštevati pri nadaljnji rabi objekta, da bi preprečil, zmanjšal ali odstranil škodljive vplive na naravo. Ministrstvo lahko izda tudi naravovarstveno soglasje, v katerem se določijo pogoji, ki jih mora nosilec nameravanega posega upoštevati v času gradnje.

Navedeno pomeni, da se lahko zahteva stranke reši na naslednje štiri načine: |

- zavrnitev izdaje naravovarstvenega soglasja, v kolikor gradnja oz. projektne rešitve niso v skladu s predpisi iz njegove pristojnosti (v tem primeru se morebitna vloga za izdajo naravovarstvenih pogojev šteje kot vloga za izdajo naravovarstvenega soglasja);
- izdaja naravovarstvenega soglasja, če je poseg sprejemljiv in naravovarstveni pogoji niso potrebni (v tem primeru se morebitna vloga za izdajo naravovarstvenih pogojev šteje kot vloga za izdajo naravovarstvenega soglasja);
- izdaja naravovarstvenih pogojev, če je poseg v naravo sprejemljiv samo ob upoštevanju le-teh;
- izdaja naravovarstvenega soglasja s pogoji, v katerem se na podlagi predpisov, ki urejajo ohranjanje narave, določijo pogoji, ki jih mora nosilec nameravanega posega upoštevati pri nadaljnji rabi objekta, da bi preprečil, zmanjšal ali odstranil škodljive vplive na naravo. Določijo se lahko tudi pogoji, ki jih mora nosilec nameravanega posega upoštevati v času gradnje.

4. Veljavnost

Naravovarstveni pogoji

Naravovarstveni pogoji prenehajo veljati, če v dveh letih po njihovi izdaji ni vložena vloga za pridobitev naravovarstvenega soglasja.

Naravovarstveno soglasje

Naravovarstveno soglasje preneha veljati, če se poseg, zaradi katerega je bilo soglasje dano, ne začne izvajati v dveh letih po njegovi pravnomočnosti.

5. Navajani predpisi:

1. Gradbeni zakon (Uradni list RS, št. 61/17 in 72/17)
2. Zakon o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 96/04-ZON-UPB2, 61/06-ZDru-1, 32/08-OdlUS, 8/10-ZSKZ-B, 46/14, 21/18 – ZNOrg in 31/18)
3. Uredba o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000) (Uradni list RS, št. 49/04, 110/04, 59/07, 43/08, 8/12, 33/13 in 35/13, 39/13-OdlUS in 3/14 in 21/16)
4. Pravilnik o določitvi in varstvu naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 111/04, 70/06, 58/09 in 93/10, 23/15)
5. Uredba o ekološko pomembnih območjih (Uradni list RS, št. 48/04 in 33/13 in 99/13)
6. Zakon o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 24/06-ZUP-UPB2, 105/06-ZUS-1, 126/07, 65/08, 8/10 in 82/13)
7. Pravilnik o presoji sprejemljivosti vplivov izvedbe planov in posegov v naravo na varovana območja (Uradni list RS, št. 130/04, 53/06, 38/10 in 3/11)

Ljubljana, 1. 6. 2018